

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 20 april 2015 inzake het convenant «Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring» (Kamerstuk 34 000 VIII, nr. 90).

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

Adjunct-griffier van de commissie,
Bošnjaković

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

- Partijen
- Artikel 3. Taak en doelstelling scholen
- Artikel 5. Onderwijsinhoud
- Artikel 10. Evaluatie

Toelichting

- Algemeen
- Ad a: Naleving wetgeving
- Artikelen 3, 4, 5 en 6
- Artikel 7

II Reactie van de Staatssecretaris

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het convenant «Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring» en hebben daar nog een aantal verduidelijkende vragen over. Zij vragen allereerst wat de noodzaak is van een convenant. De leden constateren dat de Wet medezeggenschap op scholen al regels verbindt aan sponsoring, tevens is er verplichte verantwoording door middel van het jaarverslag, de schoolgids en het schoolplan. Kan de Staatssecretaris er daarnaast nader op ingaan waarom hij ook een partij is bij de ondertekening van het convenant, zo vragen zij.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het convenant «Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring». De leden zien aanleiding tot het stellen van enkele vragen. De leden zijn van mening dat geld, dat in onderwijs wordt gestoken, op lange termijn veel bijdraagt aan onze samenleving en welvaart. Toch moet er kritisch worden gekeken naar welke middelen we hiervoor inzetten. Betekent de zinsnede in de brief dat «bijdragen van bedrijven (of andere partners) een kans bieden om de leerlingen iets extra's te bieden, zoals aanvullende lesmaterialen, digitale onderwijsmiddelen, sportdagen en schoolreizen...» volgens de Staatssecretaris dat de bekostiging van het onderwijs slechts een gedeelde taak van de overheid is? De leden vragen de Staatssecretaris toe te lichten waarom de VOO¹ niet betrokken is bij het convenant. Kan er nu wel gesteld worden dat ouders en medezeggenschap voldoende betrokken zijn bij de gemaakte afspraken en dat het convenant breed gedragen is?

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris en het convenant «Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring.» Zij stellen een aantal vragen.

Partijen

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de toegestuurde brief en het convenant ondertekend zijn door de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Hierbij vragen de leden of dit convenant ook geldt voor agrarische opleidingscentra en andere vormen van groen onderwijs. In hoeverre is ook de Staatssecretaris voor Economische Zaken, die immers verantwoordelijk is voor het groene onderwijs, betrokken bij de totstandkoming van het convenant. Is zij het ook volledig eens met de inhoud ervan, zo vragen de leden.

¹ VOO: Vereniging Openbaar Onderwijs.

De leden van de SP-fractie merken op dat de Staatssecretaris stelt met tien partijen afspraken te hebben gemaakt in het convenant. Het vorige convenant is echter ondertekend door 15 partijen, wat weer een versterking was van het draagvlak ten opzichte van het convenant daarvoor (drie partijen meer). Nu constateren de leden dat het aantal deelnemers is gedaald. Wat is de reden voor de daling van het aantal partijen? Waarom doen vijf partijen met dit nieuwe convenant niet mee? Welke oorzaken liggen hieraan ten grondslag en welke conclusies trekt de Staatssecretaris hieruit ten aanzien van het draagvlak, zo vragen zij.

Artikel 3. Taak en doelstelling scholen

De leden van de VVD-fractie merken op dat in artikel 3 wordt gesproken over «goede smaak». Hoe wordt vastgesteld of er sprake is van «goede smaak»? Is de Staatssecretaris het met de leden eens dat dit een bepaling is die zeer breed uitlegbaar is? Vindt de Staatssecretaris dit verantwoord? Voorts vragen de leden of een sponsoring altijd zich moet verhouden tot het verbeteren van een gezonde leefhouding van leerlingen. Kan een sponsoring ook niet de onderwijskwaliteit bevorderen en deelt de Staatssecretaris de mening van deze leden dat in zo'n geval sponsoring ook toegestaan moet zijn, zo vragen zij.

Artikel 5. Onderwijsinhoud

De leden van de VVD-fractie lezen dat er geen sprake mag zijn van (impliciete) reclame. Kan de Staatssecretaris toelichten hoe deze grenzen gedefinieerd worden? Mag bijvoorbeeld bij de sponsoring door een computerbedrijf bij het leveren van computerschermen het logo van het desbetreffende bedrijf niet – zoals standaard uitgerust – prijken op de beeldbuis? Mag de onderwijsinstelling in een nieuwsbericht op de website het bedrijf wel of niet noemen, nadat het met een klas een boeiend en informatief bezoek heeft gebracht aan de fabriek van hetzelfde bedrijf, zo vragen zij.

Artikel 10. Evaluatie

De leden van de VVD-fractie vragen waarom pas in 2018 wordt overgegaan tot een evaluatie van de afspraken. Welke verbeteringen zijn voorgesteld naar aanleiding van eerdere evaluaties, zo vragen zij.

Toelichting

Algemeen

De leden van de VVD-fractie lezen dat het eerste convenant dateert van 1997, maar er tevens wordt opgemerkt dat er niet of nauwelijks problemen zijn geconstateerd. Het is, zo staat geschreven, geen issue op scholen. Waarom is het convenant dan nog nodig? Kan de Staatssecretaris toelichten in welke omvang er sprake is van sponsoring van bedrijven aan scholen en kan de Staatssecretaris toelichten welke trend zichtbaar is, zo vragen de genoemde leden.

De leden van de SP-fractie merken op dat de Staatssecretaris toelicht dat het vanzelfsprekend is dat sponsoring altijd zorgvuldig moet gebeuren. De leden vragen waarom de Staatssecretaris kiest voor een convenant. Waarom kiest de Staatssecretaris niet voor een verankering in de wet, zo vragen zij.

De leden stellen vast dat het voorgaande convenant in 2013 is verlopen. Met het oog op zorgvuldigheid, waarom zijn er dan pas in 2015 weer

nieuwe afspraken gemaakt? Kan de regering de totstandkoming en het voorliggende proces van het nieuwe convenant toelichten, zo vragen zij. Tevens merken de leden op dat sponsoring van het primaire proces verboden is. Zijn in de ogen van de staatssecretaris muziekactiviteiten, een schoolfeest of een sportdag onderdeel van het primaire onderwijsproces? Waar ligt volgens de Staatssecretaris precies de grens, zo vragen zij.

Ad a: Naleving wetgeving

De leden van de VVD-fractie merken op dat scholen zich maar zelden verantwoorden over de sponsoring in het schoolplan of de schoolgids. Hoe verklaart de Staatssecretaris deze situatie en is hij van mening dat hier voldoende toezicht en handhaving op is? Graag ontvangen de genoemde leden een toelichting.

De leden van de SP-fractie merken op dat uit de brief van de Staatssecretaris blijkt dat er een evaluatieronde onder de leden heeft plaatsgevonden. De leden zijn nieuwsgierig naar de meningen van de verschillende partijen in het convenant. Kan de Staatssecretaris het evaluatierapport aan de Kamer zenden? Ook blijkt er uit de brief dat er uiteindelijk weinig veranderd is in het convenant op enkele technische wijzigingen na, maar wat zijn deze wijzigingen dan? Kan de Staatssecretaris daar een overzicht van aanleveren, zo vragen zij.

Voorts merken de leden op dat uit de toelichting blijkt dat scholen zich zelden verantwoorden over sponsoring, hoewel dit verplicht is. De leden vragen hoe dit kan gebeuren en welke consequenties de Inspectie van het Onderwijs eraan heeft verbonden nadat zij deze constatering op scholen heeft gedaan. De leden vragen hoeveel scholen het niet nodig vonden om zich te verantwoorden over hun sponsoringsbeleid.

Artikelen 3, 4, 5 en 6

De leden van de VVD-fractie lezen dat het koppelen van bijvoorbeeld software aan een sponsoring van computerapparatuur niet mag. Allereerst merken de leden op dat het convenant geen voorbeelden hanteert, maar uitgangspunten en spelregels, waarom wordt hier op dit punt van afgeweken? Voorts vragen de leden waarom deze bepaling is opgenomen en de vrijheid van een onderwijsinstelling zo scherp wordt beperkt als in algemene zin al is opgemerkt dat de tegenprestatie in proportie met de sponsoring moet zijn.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de Staatssecretaris het met de leden eens is dat sponsorafspraken een afhankelijkheidsrelatie tussen scholen en het bedrijfsleven in de hand kan werken. Zo ja, acht de Staatssecretaris het acceptabel als bedrijven op enigerlei wijze invloed uitoefenen op het onderwijs? Hoe kan worden voorkómen dat bedrijven grote tegenprestaties vragen van scholen die zij sponsoren? Wat betekent zo'n mogelijke afhankelijkheid van onderwijsactiviteiten van sponsorinkomsten voor de continuïteit ervan, in het licht van de soms wisselende bereidheid van sponsoren om zich te verbinden aan dit soort financiële steun?

Kan de Staatssecretaris op grond van het convenant uitsluiten dat door sponsoring ongelijkheid ontstaat tussen het (onderwijs-)aanbod op scholen, waardoor leerlingen niet dezelfde kansen krijgen, zo vragen de leden.

De leden lezen voorts dat bleek dat gedragsregels rondom sponsoring wenselijk werden geacht maar dat er inhoudelijk zorgvuldig met sponsoring om gegaan wordt. Toch bleek dat de medezeggenschapsraad niet altijd betrokken werd bij de besluitvorming over sponsoring. Hoe gaat

de Staatssecretaris ervoor zorgen dat het niet bij afspraken op papier blijft maar scholen zich daadwerkelijk verantwoorden over sponsoring? De leden merken voorts op dat in artikel 5 van het convenant wordt bepaald dat er «in lesmaterialen en leermiddelen geen (impliciete) reclame mag voorkomen». Hoe groot acht de Staatssecretaris de kans dat sponsors in de door hen aangeboden materialen op geen enkele wijze informatie opnemen over het bedrijf of de eigen producten dan wel diensten, zo vragen de leden.

De leden van de SP-fractie vragen op hoeveel scholen reclame-uitingen zijn geconstateerd die de inhoud van de lessen doorkruisen (bijvoorbeeld: reclame voor leningen, ongezonde voeding, spelen van computer games, etc.). Kan de Kamer hier een overzicht van ontvangen, zo vragen zij.

Artikel 7

De leden van de PvdA-fractie lezen in artikel 7 dat ouders/verzorgers, leerlingen en personeel klachten kunnen indienen bij de klachtencommissie. De leden vragen hoe het bestaan van de klachtencommissies gecommuniceerd wordt.

II Reactie van de Staatssecretaris